

LBRIS

We know
books

OCTAVIAN SOVIANY

*Un păstorăș din
Ardeni*

seria *Lelian*,
cartea a V-a

Hyperliteratura

Partea a zecea	
Rethel.....	9
Capitolul I	
Rethel.....	16
Capitolul II	
Bournemouth.....	29
Capitolul III	
Doamna Latour.....	40
Capitolul IV	
Diabolicele.....	51
Capitolul V	
O legendă medievală.....	61
Capitolul VI	
O legendă modernă.....	73
Capitolul VII	
Sfântul Gheorghe și balaurul.....	83
Capitolul VIII	
Un drum la Arras.....	96
Capitolul IX	
O noapte de pomină.....	109
Capitolul X	
Bondy are necazuri.....	120
Capitolul XI	
Julien Lenormand.....	132
Capitolul XII	
O invitație.....	144
Capitolul XIII	
Femeia mușcată de șarpe.....	155
Capitolul XIV	
Strigoii.....	166

Capitolul XV	
Zile de vară.....	174
Capitolul XVI	
Primele comuniuni.....	183
Capitolul XVII	
Oamenii s-au făcut prea deștepți.....	194
Capitolul XVIII	
Alte zile de vară.....	206
Capitolul XIX	
Povestea dansatorului neobosit.....	216
Capitolul XX	
Sfârșitul verii.....	228
Partea a unsprezecea	
Guele-du-Loup.....	238
Capitolul I	
Ziarul Catolicul.....	246
Capitolul II	
Ploile dela Rethel.....	256
Capitolul III	
Relicve.....	268
Capitolul IV	
Osândiții.....	278
Capitolul V	
Dentu nu mă vrea!.....	290
Capitolul VI	
Statuia mutilată.....	300
Capitolul VII	
Noul Champdoux	309
Capitolul VIII	
Botezul.....	321
Capitolul IX	
Julien nu m-a uitat!.....	331

Capitolul X	
Sărbătorile în Ardeni.....	340
Capitolul XI	
Sărbătorile în Ardeni (continuare).....	355
Capitolul XII	
Laba de vulpe.....	366
Capitolul XIII	
Un bun catolic.....	373
Capitolul XIV	
Spitalul din Rethel.....	382
Capitolul XV	
Convalescența.....	394
Capitolul XVI	
Taica Roche se însoară.....	406
Capitolul XVII	
Un sfat al doctorului Lepic.....	415
Capitolul XVIII	
Un proprietar și o proprietate.....	426
Capitolul XIX	
Contractul de cumpărare.....	435
Partea a douăsprezecea	
Cu Julien.....	445
Capitolul I	
Domnul Bazire.....	452
Capitolul II	
Grijile fermei.....	461
Capitolul III	
Céleste.....	471
Capitolul IV	
Acoperișul.....	480
Capitolul V	
Înașteptarea averiilor.....	490

Capitolul VI	
Sfârșitul lui taica Jules.....	501
Capitolul VII	
Groapa de la marginea cimitirului.....	516
Capitolul VIII	
O despărțire.....	527
Capitolul IX	
Vara la Gueule-du-Loup.....	536
Capitolul X	
Te Deum.....	549
Capitolul XI	
Surpriza.....	560
Capitolul XII	
Zile și munci.....	570
Capitolul XIII	
Morții cu morții.....	581
Capitolul XIV	
Ce-mi propune Bondy.....	590
Capitolul XV	
O nouă nenorocire.....	601
Capitolul XVI	
Iarăși la drum!.....	610
Capitolul XVII	
Julien vede lumea.....	622
Capitolul XVIII	
Păcatul.....	631
Capitolul XIX	
Căința.....	640
Capitolul XX	
Clopotul	650

LBRIS

We know
books

Partea a zecea

Rethel

În jurul meu s-a făcut tot mai mult gol.

Cele mai multe dintre făpturile care au ținut la mine, și la care poate că am ținut și eu în felul meu, îngrașă iarba din cimitire. Probabil le voi urma în curând. Trupul meu, care a rezistat până acum, de bine de rău, exceselor la care l-am tot supus, dă semne de sfârșeală tot mai evidente. S-ar putea să fie o chestiune de zile. Medicul de care m-am lăsat consultat la insistențele femeii ce are grijă de mine mi-a spus că trebuie să renunț definitiv la tutun și la băutură. Ce prostie! Dacă n-am făcut-o atunci când sănătatea mea ar mai fi putut să se îndrepte, la ce bun s-o mai fac acum, când ceasurile mele sunt oricum numărate? Ce importanță are dacă se va întâmpla cu o zi sau două mai devreme sau mai târziu?

În ciuda durerilor de picioare și a amețelilor, ies în fiecare zi câte puțin. Fac la prânz o pauză de scris – of, cartea asta pe care trebuia s-o sfârșesc de mult și care va rămâne cu siguranță neterminată! – și mă duc să iau un pahar sau două de absint. Nu trec niciodată de trei. Nu mai țin la băutură la fel de bine ca mai înainte. După două absinturi, sunt binișor amețit. Iar după trei, abia dacă mai nimeresc drumul spre vizuină.

Pe vremuri, eram destul de cunoscut prin cârciumile pariziene. Unii – mai puțini – schițau către mine un semn de salut, alții – mai numeroși – se mărgineau să mă arate cu degetul tovarășilor de băutură, șoptindu-le pesemne cine știe ce glumă nesărată pe seama mea, căci aceștia izbucneau în hohote de râs înfundate și mă cercetau cu coada ochiului ca pe vreun vițel cu șase picioare evadat dintr-un panopticum.

Era și acesta – nu-i așa? – un semn de popularitate.

Acum nu mi se acordă nicio atenție. Sunt un bătrânel oarecare, cam ponosit, îmbrăcat în niște haine care erau la modă acum un deceniu și jumătate. Până și nasul, gros și plin de bubulițe mici și roșii, ca al tuturor băutorilor înrăiți, trece neobservat. Îl găsesc reprodus cu fidelitate pe chipurile multora dintre tovarășii mei de local.

Și jurnalele mă pomenesc rar. Iar într-o gazetă provincială, care mi-a căzut în mână întâmplător, autorul unui articol, de altminteri destul de măgulitor, despre Sapienția, se întreba dacă mai sunt în viață.

Duminica nu mă duc la cârciumă decât seara.

Dimineața încerc să-mi iau o înfățișare mai cuviincioasă și mă duc să ascult liturghia la Sainte-Marie-des-Batignolles. Abatele cel fonf a murit acum câțiva ani. Locul său a fost luat de un preot tânăr, care poartă niște ochelari cu rame de sârmă și are o voce ascuțită de cocoșel. Ține niște predici pline de savantlâcuri teologice, motiv pentru care biserica a început să fie frecventată de câteva cucoane din lumea bună, care îi apreciază inteligența și erudiția. În preajma bisericii nu mai e nici picior de milog, iar curtea, unde pe vremea abatelui Fauvras era un neconținut du-te-vino, este acum cu desăvârșire pustie.

Deși noul preot îmi este profund antipatic, stau întotdeauna până la sfârșitul slujbei. Acum, când poftele trupești mi-au slăbit, iar gândurile nu mi se mai împrăștie în toate direcțiile, nu-mi mai e greu să fiu un bun creștin și încă mai nădăjduiesc în bunătatea lui Dumnezeu.

După ce am ieșit din închisoarea din Mons, am viețuit o vreme ca un călugăr, eram convins că mi-am găsit calea către Hristos, iar chipul părintelui Benoît îmi era mereu viu în memorie. Apoi l-am întâlnit pe Julien, vechile mele patimi au ieșit din nou la iveală și am călcat, ros de remușcări greu de descris în cuvinte, promisiunile pe care mi le făcusem de a nu mă mai abate de la calea lui Dumnezeu. Iar după ce l-am pierdut și pe Julien, credința mea s-a clătinat din nou,

măruntaiele abjecte ale Parisului m-au înghițit iarăși, cârciuma și bordelul mi-au redevenit prieteni statornici și am ajuns foarte aproape de cea mai monstruoasă dintre toate crimele pe care le poate săvârși o ființă umană.

După slujbă, mă duc la cimitir să mai schimb o vorbă cu tata și mama. De fiecare dată sunt bine primit. Tata se pare că s-a împăcat cu gândul că a adus pe lume un neisprăvit, mă tratează cu o bunăvoință ușor disprețuitoare; a terminat și mama cu cicălelile, se mulțumește să-mi amintească să-mi spun regulat rugăciunile, să nu ocolesc liturghia și să mă stropesc de mai multe ori pe zi cu apă sfințită. Eu îi promit că îi voi urma îndemnurile și chiar mă străduiesc să o fac. I-am cerut femeii care mă îngrijește să-mi aducă puțină agheasmă cu care mă dau pe frunte și pe ochi în fiecare dimineață, știind că îi voi face în felul acesta sărmanei moarte o bucurie.

Mormântul lui Jocelyn a dispărut. Când m-am dus prima oară la cimitir, după întoarcerea mea la Paris, am vrut să-i aprind o lumânare și fostului meu coleg de birou de la primăria Parisului, dar mormântul lui nu mai era la locul știut. În locul lui apăruse un cavou elegant, pe a cărui placă neagră era încrustat cu litere aurii un nume cu particulă de noblețe. Și m-am pomenit întrebându-mă ce se întâmplase cu oasele sărmanului Jocelyn. Oare fuseseră azvârlite de vreun gropar indiferent și pe jumătate beat în vreo groapă comună?

Dacă era timp frumos și aveam bani destui, luam apoi o trăsură până la Père-Lachaise, să-i fac o vizită domnișoarei Agnès.

Mormântul ei avea lespede crăpată, iar prin crăpături crescuseră ierburi pipernicite, pe care mă străduiam să le smulg cu prilejul fiecărei vizite. Îmi scoteam pe urmă pălăria și, sprijinit în baston, stăteam lângă mormânt, cu capul în piept, câte o jumătate de oră. Îmi aminteam de nasturele mereu discutat al profesorului de matematici, de pomenile

UPDIS | We know books

sărăcăcioase pentru milogi, pe care domnișoara le încropea de fiecare dată cu mâna ei, și îi auzeam parcă glasul argintiu și domol citindu-mi o pagină din **Legenda Aurea**.

Duminica era pentru mine ziua mormintelor.

Și mai erau atâtea, la care știam că nu voi mai ajunge niciodată: mormântul lui Marie, mormântul lui Maxime și cel al lui Julien. În fiecare dintre acestea era îngropat și câte ceva din mine.

Îmi dau seama însă că niciuna dintre aceste ființe, de care m-am simțit odinioară legat, nu erau făcute să îmbătrânească. Iar bătrânețea, slăbiciunea și boala sunt cu siguranță mai rele decât moartea. Ele ne transformă în propriile noastre caricaturi. Iar după aceea moartea nu poate veni decât ca o izbăvire.

Îmi amintesc că într-o seară, plecând de la Père-Lachaise, pașii m-au purtat spre o cârciumă din apropiere. Fiindcă era duminică, nu-mi luasem încă porția zilnică de absint.

Nici nu mă așezasem bine la masă, când mi-a atras atenția o pereche ciudată. El – un bărbat foarte gras, cu câteva rânduri de guși și cu o față roșie de bețiv, îmbrăcat cu o redingotă uzată, de culoarea blănii de șoarece, care abia îl mai încăpea; ea – o bătrânică zbârcită și adusă de spate care încerca să-și ascundă ridurile sub straturi groase de fard, purtând o rochie demodată, prea largă, care atârna otova pe trupul său ciolănos, ce părea să-și fi pierdut de mult toate formele feminine.

În lumina sărăcăcioasă din birt, cei doi aveau aerul ireal al unor fantome.

Deodată, bărbatul a început să vorbească. Avea o voce puternică și își însoțea cuvintele cu niște gesturi rezezi, care îmi aduceau aminte de cineva. Femeia îl asculta cu capul lăsat ușor pe spate și cu o expresie de admirație zugrăvită pe chip.

Într-un târziu, i-am recunoscut: erau doamna de Saint-Aimant și maestrul Lombardi.

*HPDIS | We know
books*

Mi se părea însă o necuviință din partea mea să-i salut sau să le dau cel mai mic semn că îmi sunt cunoscuți. Ar fi fost ca și cum aș fi profanat niște morminte.

Mi-am terminat repede băutura și am părăsit localul numaidecât.

Bătrânețea este fără îndoială o pedeapsă. Oare cum ar fi arătat acum Marie sau domnișoara Agnès dacă n-ar fi fost secerate înainte de vreme? Trupul omenesc îmbătrânește îngrozitor de urât, dar nu atât de urât ca sufletul. N-am nevoie să mă privesc în oglindă sau să-mi invoc slăbiciunile ca să-mi dau seama cât sunt de bătrân. Nu mai doresc nimic și toate lucrurile mi-au devenit indiferente. Sunt un om singur, în mijlocul unui oraș locuit de o mulțime de oameni singuri, care uneori încearcă să-și ascundă singurătatea printre ramele fotografiilor de familie.

Familia? Ce-i aia familie?

Nu mă mai gândesc decât rareori la Thérèse. La Georges încă și mai rar. Au avut grijă să-l țină departe de mine și să-l convingă că tatăl lui e un monstru. Probabil că mă urăște sau, în cel mai fericit caz, îi sunt cu totul indiferent. Trebuie să mărturisesc că nici eu nu simt pentru el vreo urmă de afecțiune, dar sper să-i aparțină rasei fericite a domnului Beauvilage. Adică rasei învingătorilor. Ar fi o absurditate ca sângele meu, pe care nu știu de la cine l-am moștenit, căci părinții mei au fost niște oameni de treabă, să fie lăsat moștenire cuiva.

Din omul care am fost odinioară – dacă voi fi aparținut vreodată acestei specii cu adevărat – a mai rămas vie doar mâna care se încăpățânează să scrie.

Unii sunt blestemați să poată face doar asta.

Iar cei despre care scriu au murit de mult sau, cei mai puțin norocoși, au devenit niște bătrâni neputincioși, ca și mine.

Dar, de fapt, singura temă literară serioasă e moartea.

Viața e o simplă frivolitate. Și nu mi-a oferit decât picioare în fund.